

Cynllun Cymhelliant Hyfforddi Athrawon 2021

Addysg Cymru 2021 Rhif WG20-62.

Cefndir

1. Mae gan Weinidogion Cymru bwerau o dan adrannau 14-17 o Ddeddf Addysg 2002 i gynnig cymorth ariannol ar gyfer hyrwyddo recriwtio neu gadw athrawon neu staff nad ydynt yn addysgu ac ar gyfer darparu cyflog, neu fanteision eraill, i athrawon neu staff nad ydynt yn addysgu. Gwneir Cynllun Cymhelliant Hyfforddi Athrawon 2021 (“y Cynllun hwn”) drwy arfer y pwerau hyn.
2. Daw'r Cynllun hwn i rym ar 1 Medi 2021 ac mae'n berthnasol i Gymru. Mae'r Cynllun hwn yn disodli Cynllun Cymhelliant Hyfforddi Athrawon 2021 (WG20-005) (“Cynllun 2019”) mewn perthynas â'r rhai y mae eu rhaglen hyfforddi yn cychwyn ar neu ar ôl 1 Medi 2020 ond cyn 1 Medi 2021. Bydd darpariaethau cynllun 2021 yn parhau i fod yn gymwys i bob Cynllun blaenorol a gychwynnodd cyn 1 Medi 2021.
 - I. Bydd darpariaethau Cynllun 2020 yn parhau'n gymwys i'r rhai y cychwynnodd eu rhaglen hyfforddi ar neu ar ôl 1 Medi 2020 ond cyn 1 Medi 2021.
 - II. Bydd darpariaethau Cynllun 2019 yn parhau'n gymwys i'r rhai y cychwynnodd eu rhaglen hyfforddi ar neu ar ôl 1 Medi 2019 ond cyn 1 Medi 2020.
 - III. Bydd darpariaethau Cynllun 2018 yn parhau'n gymwys i'r rhai y cychwynnodd eu rhaglen hyfforddi ar neu ar ôl 1 Medi 2018 ond cyn 1 Medi 2019.
 - IV. Bydd darpariaethau Cynllun 2017 yn parhau'n gymwys i'r rhai y cychwynnodd eu rhaglen hyfforddi ar neu ar ôl 1 Medi 2017 ond cyn 1 Medi 2018.
 - V. Bydd darpariaethau Cynllun 2016 yn parhau'n gymwys i'r rhai y cychwynnodd eu rhaglen hyfforddi ar neu ar ôl 1 Medi 2016 ond cyn 1 Medi 2017.
 - VI. Bydd darpariaethau Cynllun 2015 yn parhau'n gymwys i'r rhai y cychwynnodd eu rhaglen hyfforddi ar neu ar ôl 1 Medi 2015 ond cyn 1 Medi 2016.
 - VII. Bydd darpariaethau Cynllun Cymhelliant Hyfforddi Athrawon 2014 (2014 Rhif: 7) yn parhau'n gymwys i'r rhai y cychwynnodd eu rhaglen hyfforddi ar neu ar ôl 1 Medi 2014 ond cyn 1 Medi 2015.
 - VIII. Bydd darpariaethau Cynllun Cymhelliant Hyfforddi Athrawon 2013 (2013 Rhif: 53) yn parhau'n gymwys i'r rhai y cychwynnodd eu rhaglen hyfforddi ar neu ar ôl 1 Medi 2013 ond cyn 1 Medi 2014.
 - IX. Bydd darpariaethau Cynllun Cymhelliant Hyfforddi Athrawon 2012 (2012 Rhif: 24) yn parhau'n gymwys i'r rhai y cychwynnodd eu rhaglen hyfforddi ar neu ar ôl 1 Medi 2012 ond cyn 1 Medi 2013.
 - X. Bydd darpariaethau Cynllun Cymhelliant Hyfforddi Athrawon 2011 (2011 Rhif: 19) yn parhau'n gymwys i'r rhai y cychwynnodd eu rhaglen hyfforddi ar neu ar ôl 1 Medi 2011 ond cyn 1 Medi 2012.
 - XI. Bydd darpariaethau Cynllun Cymhelliant Hyfforddi Athrawon 2010 (2010 Rhif: 27) yn parhau'n gymwys i'r rhai y cychwynnodd eu rhaglen hyfforddi ar neu ar ôl 1 Medi 2010 ond cyn 1 Medi 2011.
 - XII. Bydd darpariaethau Cynllun Cymhelliant Hyfforddi Athrawon 2006 (2006 Rhif: 60), fel y'u diwygiwyd gan Gynllun Cymhelliant Hyfforddi Athrawon (Diwygio) 2008 (2008 Rhif: 34) yn parhau'n gymwys i'r rhai y cychwynnodd eu rhaglen hyfforddi cyn 1 Medi 2010.
3. Gall Gweinidogion Cymru gyhoeddi canllawiau anstatudol ar y Cynllun hwn o dan adran 10 o Ddeddf Addysg 1996 i gynorthwyo myfyrwyr a darparwyr rhaglenni

Addysg Gychwynnol i Athrawon achrededig sy'n arfer unrhyw swyddogaethau o dan y Cynllun hwn.

Crynodeb o'r Cynllun hwn

4. Wrth arfer pwerau Gweinidogion Cymru o dan adrannau 14-17 o Ddeddf Addysg 2002, mae'r Cynllun yn gwneud darpariaeth i Weinidogion Cymru dalu grantiau ar ffurf cymhellion i unigolion cymwys ddilyn cwrs ôl-raddedig hyfforddiant athrawon yng Nghymru mewn pynciau penodedig.

Dehongli

5. Onid yw'r cyd-destun yn mynnu fel arall, at ddibenion y Cynllun hwn:-

mae "rhaglen hyfforddi athrawon ôl-raddedig achrededig" ("*accredited postgraduate teacher training programme*") yn golygu rhaglen a achredwyd gan Fwrdd Achredu Addysg Athrawon Cyngor y Gweithlu Addysg¹, a sefydlwyd yn unol â rheoliad 5 o Reoliadau Cyngor y Gweithlu Addysg (Achredu Hyfforddiant Cychwynnol Athrawon) (Cymru) 2017;

mae "cyflogedig" ("*employed*") yn golygu o dan gontract cyflogaeth neu i ddarparu gwasanaethau mewn ffordd arall heblaw o dan gontract cyflogaeth a dylid dehongli "cyflogaeth" ("*employment*") yn unol â hynny;

ystyr "cynllun hyfforddi athrawon ar sail cyflogaeth" ("*employment-based teacher training scheme*") yw cynllun a wneir o dan reoliad 8 o Reoliadau Cymwysterau Athrawon Ysgol (Cymru) 2012 neu o dan unrhyw gynllun diwygiedig neu gynllun newydd a gyflwynwyd. Mae hyn yn cynnwys TAR cyflogedig (*salaried PGCE*);

mae i "athro cymwysedig neu athrawes gymwysedig" ("*qualified teacher*") yr ystyr a roddir i "*qualified teacher*" gan adran 132(1) o Ddeddf Addysg 2002: sef "a person who satisfies requirements specified in regulations"² a wnaed o dan yr adran honno;

ystyr "cwrs ôl-raddedig hyfforddiant athrawon" ("*postgraduate teacher training course*") yw cwrs hyfforddiant cychwynnol athrawon ôl-raddedig achrededig amser llawn, rhan-amser neu hyblyg, a ddarperir mewn sefydliad yng Nghymru. Yn y cyd-destun hwn mae "hyblyg" yn dynodi bod hyd a phatrwm y cwrs wedi eu penderfynu yn ôl profiad ac anghenion hyfforddiant y myfyriwr.

Grantiau cymell

6. Caiff Gweinidogion Cymru dalu grantiau o dan y paragraff hwn ("grantiau hyfforddi") ar ffurf cymhellion i unigolion sy'n bodloni gofynion paragraff 8 a pharagraff 9.
7. Mae'r grantiau a roddir o dan y Cynllun hwn yn ddarostyngedig i'r amodau a bennir ym mharagraffau 12 i 17.

¹ Y cyfeirir ato yn Rheoliadau Cyngor y Gweithlu Addysg (Achredu Hyfforddiant Cychwynnol Athrawon) (Cymru) 2017 fel y pwyllgor achredu hyfforddiant cychwynnol athrawon ysgol.

² Y Rheoliadau sydd mewn grym ar hyn o bryd yw Rheoliadau Cymwysterau Athrawon Ysgol (Cymru) 2012 (OS 2012/724 (Cy. 96)).

Pwy sy'n gymwys i gael grantiau hyfforddi

8. Er mwyn bod yn gymwys i gael grant hyfforddi, rhaid i'r unigolyn:-

- (a) ddilyn cwrs ôl-raddedig hyfforddiant athrawon yng Nghymru a ddechreuodd ar neu ar ôl 1 Medi 2021 ond cyn 1 Medi 2022;
- (b) bod yn fyfyrwr cymwys â hawl ganddo i gael cymorth o dan reoliadau a wnaed o dan adran 22 o Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998 ac sydd mewn grym ar y pryd, fel y mae'r rheoliadau hynny yn gymwys i'r cwrs hwnnw³;
- (c) peidio â bod wedi cymhwyso fel athro neu athrawes eisoes;
- (d) peidio â bod wedi ei gyflogi i addysgu mewn ysgol neu sefydliad arall fel athro neu athrawes;
- (e) peidio â bod yn cymryd rhan mewn hyfforddiant a drefnwyd o dan unrhyw gynllun hyfforddi athrawon ar sail cyflogaeth, yn cynnwys TAR cyflogedig; a
- (f) peidio â bod yn dilyn cwrs addysg bellach o unrhyw fath.

9. Er mwyn bod yn gymwys i gael grant hyfforddi hyd at un o'r symiau a restrir yn nhabl A or B, rhaid i unigolyn:-

- (a) fod yn astudio, yn gyfan gwbl neu'n bennaf, un neu ragor o'r pynciau neu'r cyfnodau a restrir yn nhabl A neu B; a
- (b) pan dderbynnir ef i'r cwrs ôl-raddedig hyfforddiant athrawon, bod yn ddeiliad gradd gyntaf neu gymhwyster cyfwerth a ddyfarnwyd gan sefydliad yn y Deyrnas Unedig neu radd gyfwerth neu gymhwyster arall cyfwerth a ddyfarnwyd gan sefydliad tramor, o ddsbarth a nodir yn nhabl A neu B. Nid yw'n ofynnol bod y radd gyntaf neu'r cymhwyster cyfwerth yn yr un pwnc â'r pwnc sy'n cael ei astudio ar y cwrs ôl-raddedig hyfforddiant athrawon.

10. Mae tablau A a B y cyfeirir atynt ym mharagraff 9 fel a ganlyn:

Tabl A	Sector Uwchradd	
Swm y grant hyfforddi	Pwnc neu Gyfnod	Dosbarth y cymhwyster gradd gyntaf
£20,000	Cyrsiau ôl-raddedig uwchradd mewn mathemateg, ffiseg, cemeg, bioleg, Cymraeg neu TGCh (cyfrifiadureg)	1af a/neu ddoethuriaeth/gradd Meistr

³ Y Rheoliadau sydd, ar hyn o bryd, yn berthnasol i'r ddarpariaeth gymorth i fyfyrwyr mewn perthynas â'r flwyddyn academaidd sy'n ymestyn o 1 Medi 2018 i 31 Awst 2019 yw Rheoliadau Addysg (Cymorth i Fyfirwyr) (Cymru) 2018 (OS 2018 Rhif 191 (Cy. 42)). Bydd y Rheoliadau hyn yn parhau i fod mewn grym yn ystod blwyddyn academaidd 2021/22.

£15,000	Cyrsiau ôl-raddedig uwchradd mewn ieithoedd tramor modern	1af a/neu ddoethuriaeth/gradd Meistr
£10,000	Cyrsiau ôl-raddedig uwchradd mewn mathemateg, ffiseg, cemeg, bioleg, Cymraeg neu TGCh (cyfrifiadureg)	2.1
£6,000	Cyrsiau ôl-raddedig uwchradd mewn ieithoedd tramor modern	2.1
£6,000	Cyrsiau ôl-raddedig uwchradd mewn mathemateg, ffiseg, cemeg, bioleg, Cymraeg neu TGCh (cyfrifiadureg)	2.2
£3,000	Cyrsiau ôl-raddedig uwchradd mewn dylunio a thechnoleg, Saesneg, hanes, addysg grefyddol, celf, addysg gorfforol, cerddoriaeth, drama, astudiaethau busnes, astudiaethau awyr agored, y gwyddorau cyffredinol neu ddaearyddiaeth	1af a/neu ddoethuriaeth/gradd Meistr

Tabl B	Sector Cynradd	
Swm y grant hyfforddi	Pwnc neu Gyfnod	Dosbarth y cymhwyster gradd gyntaf
£3,000	Cyrsiau ôl-raddedig cynradd	1af a/neu ddoethuriaeth/gradd Meistr
Taliad atodol ychwanegol o £3,000	Cyrsiau ôl-raddedig cynradd gydag arbenigedd pwnc gradd mewn Cymraeg, Saesneg, mathemateg neu wyddoniaeth graidd	1af a/neu ddoethuriaeth/gradd Meistr

11. I unigolion sy'n dilyn cyrsiau ôl-raddedig cynradd a fydd yn cychwyn ym mlwyddyn academaidd 2021/22, dyfernir taliad atodol o £3,000 i hyfforddeion cynradd cymwys. I fod yn gymwys i dderbyn y taliad atodol, bydd myfyrwyr yn meddu ar radd dosbarth 1af a/neu ddoethuriaeth/gradd Meistr gydag arbenigedd pwnc mewn Cymraeg, Saesneg, mathemateg neu wyddoniaeth graidd. Nod hyn yw codi safonau llythrennedd a rhifedd a chefnogi'r gwyddorau mewn ysgolion cynradd.

Amodau

12. Ni thelir grant i unigolyn o dan baragraff 6 oni fydd wedi gwneud cais i Weinidogion Cymru ym mha bynnag ffurf, ar ba bynnag adeg a chan gynnwys pa bynnag fanylion y caiff Gweinidogion Cymru eu penderfynu.

13. Caiff Gweinidogion Cymru, yn ôl eu disgresiwn, beidio â thalu grant hyfforddi i unigolion a gafodd eu derbyn ar gwrs ôl-raddedig hyfforddiant athrawon yng Nghymru wedi i'r cwrs hwnnw gyrraedd y targed derbyn ar ei gyfer (fel y nodwyd gan Gyngor y Gweithlu Addysg).
14. Bydd gan unigolyn sy'n gymwys i gael grant hyfforddi ac sy'n ymuno â chwrs ôl-raddedig hyfforddiant athrawon sydd eisoes wedi cychwyn, neu sy'n ymadael â'r cwrs cyn ei gwblhau, yr hawl i gael y swm hwnnw o grant, yn unig, sy'n ddyledus ac yn daladwy yn ystod yr amser y mae'r unigolyn hwnnw'n dilyn y cwrs hyfforddi (yn unol ag unrhyw raglen daliadau a lunnir gan Weinidogion Cymru o bryd i'w gilydd).
15. Bydd grantiau hyfforddi i fyfyrwyr sy'n cychwyn ar ôl gohirio'u cofrestriad yn cael eu talu ar y gyfradd grant hyfforddi (os oes un) sy'n gymwys ar gyfer y flwyddyn academaidd y mae'r myfyriwr yn ymuno â'r cwrs, oni fydd Gweinidogion Cymru yn cytuno'n wahanol, yn ysgrifenedig.
16. Mae gan fyfyrwyr cymwys hawl i dderbyn uchafswm o grant cymell ar gyfer un flwyddyn academaidd (ar raddfa pro rata i fyfyrwyr rhan-amser). Os yw unigolyn cymwys wedi derbyn, naill ai'n llawn neu'n rhannol, grant cymhelliant addysg gychwynnol athrawon neu unrhyw grant sy'n daladwy dan drefniadau unrhyw gynllun blaenorol, cyn 1 Medi 2021, dim ond hawl i'r grant cymhelliant sy'n weddill ar ôl ystyried nifer y rhandaliadau blaenorol a dderbyniwyd dan y grantiau hynny fydd ganddo. Mae hyn hefyd yn berthnasol i unrhyw drefniadau yn Lloegr, y bodlonwyd Gweinidogion Cymru eu bod yn cyfateb i'r trefniadau a wnaed mewn perthynas â grantiau hyfforddi yn unol â'r Cynllun hwn.
17. Ni fydd myfyrwyr sy'n gadael cwrs yn parhau i dderbyn taliadau (yn unol ag unrhyw ganllaw ac amserlen dalu a gynhyrchir gan Weinidogion Cymru o bryd i'w gilydd).
18. Caiff Gweinidogion Cymru fynnu bod rhan neu'r cyfan o unrhyw grant a dalwyd o dan baragraff 6 yn cael ei ad-dalu:-
 - (a) os yw'r derbynnydd, ar ôl cael unrhyw randaliad o'r grant, yn methu â bodloni unrhyw feini prawf cymhwysedd a fabwysiadwyd gan Lywodraeth Cymru mewn perthynas â rhandaliad dilynol;
 - (b) os yw'r derbynnydd, yn ei gais am grant neu mewn cysylltiad â'r cais hwnnw, wedi darparu gwybodaeth ffug neu wybodaeth sy'n gamarweiniol mewn ffordd berthnasol;
 - (c) os bydd tystiolaeth gadarn nad oedd derbynnydd y grant erioed yn bwriadu cwblhau'r cwrs neu, ar ôl ei gwblhau, fynd i addysgu.

Talu'r grant

19. Gellir talu grantiau o dan baragraff 6 naill ai mewn un cyfandaliad neu mewn pa bynnag nifer o randaliadau, ac ar ba bynnag adegau, a benderfynir gan Weinidogion Cymru. Caiff Gweinidogion Cymru ddarparu cyllid i sefydliad sy'n darparu rhaglen hyfforddi athrawon ôl-raddedig achrededig ar gyfer talu unigolyn sydd ar gwrs ôl-raddedig hyfforddiant athrawon, ar ba bynnag adegau a gyfarwyddir gan Weinidogion Cymru.

20. Bydd y tâl atodol ychwanegol a ddyfernir i hyfforddeion cymwys sy'n meddu ar radd gydag arbenigedd pwnc mewn Cymraeg, Saesneg, mathemateg, neu wyddoniaeth graidd ar gyfer cyrsiau ôl-raddedig cynradd, a lle mae gan yr hyfforddeion radd dosbarth 1af a/neu ddoethuriaeth/gradd Meistr, yn cael ei dalu ar yr un pryd â'r prif grant cymell sy'n daladwy i hyfforddeion ôl-raddedig cynradd cymwys fel y nodir yn nhabl B.

Gweinyddu

21. Caiff Gweinidogion Cymru ddarparu, i'r sefydliadau sy'n darparu rhaglenni hyfforddi athrawon ôl-raddedig achrededig sy'n cael cyllid o dan baragraff 18, grant o hyd at 2% o gyfanswm y cyllid hwnnw, yn gydnabyddiaeth am y costau gweinyddu a chostau eraill sy'n gysylltiedig â gwneud taliadau o dan y paragraff hwnnw. Bydd angen i'r sefydliadau, fel rhan o unrhyw arian grant, dalu sylw i unrhyw ganllawiau a gyhoeddir gan Weinidogion Cymru (y cyfeirir atynt ym mharagraff 3).

Llofnodwyd ar ran Gweinidogion Cymru

Kirsty Williams AC
Y Gweinidog Addysg

21/01/2021